

بسم الله الرحمن الرحيم

توانمندی‌ها و ظرفیت‌های نظام جمهوری اسلامی ایران در دهه پنجم انقلاب اسلامی

ظرفیت‌های نظام در یک دسته‌بندی کلی به دو دسته تقسیم می‌شود: ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل. منظور از ظرفیت‌های بالقوه، ظرفیت‌هایی است که تا کنون بدان توجه نشده است و منظور از ظرفیت‌های بالفعل، ظرفیت‌هایی است که کم و بیش مورد توجه قرار گرفته است. از سوی دیگر، توانمندی‌های نظام از سه زاویه قابل بررسی است: خردنگر، کل‌نگر و سیستم‌نگر. در نگاه خردمحور، یک ظرفیت فارغ از ظرفیت‌های هم‌خانواده خود مد نظر قرار می‌گیرد. به عنوان نمونه، ظرفیت پیام‌رسان‌های اجتماعی، از دریچه سرعت در اطلاع‌رسانی و فراگیری مورد توجه قرار می‌گیرد. در نگاه کل‌نگر، یک ظرفیت در خانواده کلان‌تری مورد مذاقه قرار می‌گیرد. به عنوان مثال، ظرفیت پیام‌رسان‌های اجتماعی در کنار ظرفیت رسانه ملی، ظرفیت تولید رسانه‌های دیداری و شنیداری، ظرفیت دولت الکترونیک، ظرفیت فضای مجازی، ظرفیت اینترنت و ... مورد بررسی قرار می‌گیرد. در نگاه سیستمی‌نگر، یک ظرفیت به صورت تار و پودی با سایر ظرفیت‌ها به صورت خرد و کل (خانواده)، تحلیل می‌شود. در یک سیستم، هر ظرفیتی بر سایر ظرفیت‌ها تأثیر می‌گذارد و از سایر ظرفیت‌ها، تأثیر می‌پذیرد. انسجام و هم‌افزایی میان ظرفیت‌ها در یک نگاه سیستمی، قدرت نرم ظرفیت‌ها را چند برابر می‌کند و به صورت گلوله‌برفی، رشد آن‌ها را سرعت می‌بخشد و بر پهنه کارایی، اثربخشی و بهره‌وری آن‌ها به صورتی فوق‌تصور، می‌افزاید؛ که این خود، بر روند تکاملی و پوشش ضعف‌ها و تقویت قوت‌ها، اثر می‌گذارد.

فارغ از این دسته‌بندی‌ها و سطح‌بندی‌ها، ظرفیت‌های نظام در چهار لایه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی نیز قابل تعریف‌اند. از این رو، شمای کلی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های نظام، در ماتریس زیر، نشان داده شده است.

ظرفیت‌های بالفعل			ظرفیت‌های بالقوه			دسته	
سیستمی‌نگر	کل‌نگر	خردنگر	سیستمی‌نگر	کل‌نگر	خردنگر	زاویه	
						فرهنگی	لایه
						اجتماعی	
						اقتصادی	
						سیاسی	